

Destek Tedaviler ve Diğer Maligniteler

HIV İLE İLİŞKİLİ KAPOŞİ SARKOMUNDA HAART VE PAKLİTAKSEL TEDAVİSİNİN ETKİNLİĞİ

Erkan Kaya¹, Faruk Taş¹

¹İstanbul Üniversitesi Onkoloji Enstitüsü

Giriş-Amaç

Giriş

Kaposi sarkomu (KS), insan herpes virüsü tip 8 (HHV-8) ile ilişkili, özellikle HIV (İnsan immün yetmezlik virüsü) pozitif bireylerde sık görülen bir vasküler neoplazmdır. Yüksek derecede aktif antiretroviral tedavinin (HAART) yaygınlaşması ile birlikte HIV ile ilişkili Kaposi sarkomunun insidansı ve mortalitesi belirgin şekilde azalmış, hastalık daha iyi prognoz göstermeye başlamıştır. Bununla birlikte, ileri evre, yaygın visseral tutulum veya hızlı progresyon gösteren olgularda yalnızca HAART yeterli olmayabilmekte ve sistemik kemoterapi gereksinimi ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda paklitaksel, HIV ile ilişkili Kaposi sarkomu tedavisinde etkinliği gösterilmiş kemoterapötik ajanlardan biridir. Kombine tedavi yaklaşımlarının klinik ve metabolik yanıt üzerindeki etkilerinin ortaya konulması, tedavi stratejilerinin belirlenmesi açısından önem taşımaktadır.

Amaç

HIV (İnsan immün yetmezlik virüsü) ile ilişkili Kaposi sarkomu (KS), yüksek derecede aktif antiretroviral tedavi (HAART) çağında prognozu iyileşmiş olmakla birlikte, ileri evre ve yaygın tutulum gösteren hastalarda sistemik kemoterapi gereksinimi devam etmektedir. Bu çalışmada, HAART ile birlikte paklitaksel tedavisi uygulanan HIV ile ilişkili yaygın Kaposi sarkomlu bir hastada elde edilen klinik ve metabolik yanıtın değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Ağız içi gingival lezyon nedeniyle başvuran ve eksizyonel biyopsi ile Kaposi sarkomu tanısı alan 51 yaşındaki erkek hastanın klinik, laboratuvar, radyolojik ve metabolik verileri geriye dönük olarak incelendi. Sistemik hastalık yayılımı bilgisayarlı tomografi ve PET/BT (pozitron emisyon tomografisi/bilgisayarlı tomografi) ile değerlendirildi. Kan testlerinde HIV-RNA pozitifliği saptanan hastada CD4 sayısı 250 hücre/ μ L olarak belirlendi ve HAART başlandı. Eş zamanlı olarak haftalık paklitaksel kemoterapisi uygulandı. Tedavi yanıtı seri PET/BT görüntülemeleri ile değerlendirildi.

Bulgular

Tanı anında nazofarenks, gingiva, mediastinal ve inguinal lenf nodlarında yaygın tutulum saptandı. Altı haftalık paklitaksel tedavisi sonrası yapılan PET/BT değerlendirmesinde kısmi yanıt izlendi. On iki haftalık tedavi sonunda primer lezyonda yaklaşık %50 oranında gerileme saptandı. Tedaviye yanıtın derinleştirilmesi amacıyla paklitaksel kemoterapisi toplam 24 haftaya tamamlandı. Tedavi bitiminde yapılan PET/BT’de aktif hastalık bulgusu

izlenmedi ve bazı metastatik odaklarda tam yanıt elde edildi. Hasta kemoterapi sonrası dönemde HAART tedavisi kesintisiz sürdürülerek izleme alındı ve üç yıllık takip süresince nüks veya progresyon saptanmadı.

Sonuç

HAART ile kombine paklitaksel tedavisi, HIV ile ilişkili yaygın Kaposi sarkomunda yüksek ve kalıcı yanıt oranı sağlayan etkili bir tedavi yaklaşımıdır. Kemoterapi sonrası dönemde HAART'ın kesintisiz sürdürülmesi, uzun dönem hastalıksız sağkalımın devamı açısından kritik öneme sahiptir.

HIV enfeksiyonu öyküsü olmayan, ağız içi gingival lezyon nedeniyle başvuran 51 yaşındaki erkek hastaya yapılan gingiva eksizyonel biyopsi sonucunda Kaposi sarkomu tanısı konuldu. Tanı sonrası yapılan sistemik değerlendirmede nazofarenks, gingiva, mediastinal ve inguinal lenf nodlarında yaygın hastalık tutulumu saptandı. Laboratuvar incelemelerinde HIV-RNA pozitifliği tespit edildi ve CD4 T lenfosit sayısı 250 hücre/ μ L olarak ölçüldü. Bu bulgular doğrultusunda hastaya HIV ile ilişkili yaygın Kaposi sarkomu tanısı konuldu.

Hastanın klinik, laboratuvar ve görüntüleme verileri retrospektif olarak incelendi. Hastalık yayılımı bilgisayarlı tomografi ve PET/BT ile değerlendirildi. HIV tanısı sonrası yüksek derecede aktif antiretroviral tedavi (HAART) başlandı. Eş zamanlı olarak haftalık paklitaksel kemoterapisi uygulandı. Tedavi yanıtı klinik muayene ve seri PET/BT görüntülemeleri ile değerlendirildi.

Altı haftalık paklitaksel tedavisi sonrası yapılan PET/BT değerlendirmesinde parsiyel metabolik yanıt saptandı. On iki haftalık tedavi sonunda primer lezyonda yaklaşık %50 oranında gerileme izlendi. Tedavi yanıtını artırmak amacıyla paklitaksel tedavisi toplam 24 haftaya tamamlandı. Tedavi sonunda yapılan PET/BT'de aktif metabolik hastalık bulgusu izlenmedi ve bazı metastatik odaklarda tam metabolik yanıt elde edildi. Hasta kemoterapi sonrası dönemde HAART tedavisi ile izleme alındı. Üç yıllık takip süresince nüks veya progresyon gözlenmedi.

HAART tedavisi HIV ile ilişkili Kaposi sarkomunda temel tedavi yaklaşımını oluşturmakla birlikte, yaygın veya semptomatik hastalıkta sistemik kemoterapi gereksinimi devam etmektedir. Paklitaksel, özellikle antrasiklin bazlı tedavilere uygun olmayan veya yaygın hastalığı olan olgularda etkinliği gösterilmiş bir ajandır. Bu olguda HAART ile kombine paklitaksel tedavisi ile hem klinik hem metabolik olarak belirgin ve kalıcı bir yanıt elde

edilmiştir. Bu durum kombine tedavinin ileri evre HIV ilişkili Kaposi sarkomunda etkin bir seçenek olduğunu desteklemektedir.

HAART ile kombine paklitaksel tedavisi, HIV ile ilişkili yaygın Kaposi sarkomunda etkili ve tolere edilebilir bir tedavi seçeneğidir. Özellikle yaygın hastalığı olan olgularda kombine yaklaşımın uzun dönem hastalık kontrolü sağlayabileceği düşünülmektedir. HAART tedavisinin kesintisiz devam edilmesi uzun dönem prognoz açısından kritik öneme sahiptir.

Kaynakça

1. National Comprehensive Cancer Network (NCCN). **Kaposi Sarcoma. NCCN Clinical Practice Guidelines in Oncology.** Version 2.2024.
2. Bower M, et al. **British HIV Association guidelines for HIV-associated malignancies.** *HIV Medicine.* 2014.
3. Little RF, et al. **Activity of paclitaxel in AIDS-related Kaposi sarcoma.** *Journal of Clinical Oncology.* 2008;26:144-149.
4. Cattelan AM, et al. **Treatment of HIV-associated Kaposi sarcoma: review of the literature.** *Lancet Oncology.* 2019.
5. ESMO Guidelines Committee. **Kaposi Sarcoma: ESMO Clinical Practice Guidelines.** *Annals of Oncology.* 2020.

Anahtar Kelimeler : HIV, Kaposi sarkomu, antiretroviral tedavi, paklitaksel